

ਜੀਐਸ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਜੇ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ,-- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

CWP ਨੰ 96 ਦੇ 19380

17 ਫਰਵਰੀ, 1998

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950-Art. 14,16 ਅਤੇ 226-ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮਿਤੀ 17 ਮਾਰਚ, 1992 ਅਤੇ 18 ਜਨਵਰੀ, 1995- ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰਲ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰ/ਡੈਸ਼ਪੈਚ ਰਾਈਡਰ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਹੋਮ ਗਾਰਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਲੰਟੀਅਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ 89 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ- , ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ - ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਲਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 14 ਅਤੇ 16 ਅਤੇ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ (ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1959—ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ — ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 17 ਮਾਰਚ, 1992 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਬੇਲਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਰਾ 1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ (ii) ਉਸ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਐਡਹਾਕ/ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ II ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 4 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 18 ਜਨਵਰੀ, 1995 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। 1995 ਦਾ 9962 ਜਗਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੇ 31 ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਅਤੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 18541 ਆਫ 1996 ਸੁਖਬੀਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 22 ਮਈ, 1997 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(ਪਰਾ 8)

ਐਸਸੀ ਪਬੇਲਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ

ਰੁਪਿੰਦਰ ਖੋਸਲਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ

for the

ਨਿਰਣਾ

(1) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 10 ਮਈ, 1996 ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪੰਜਾਬ (ਜਵਾਬਦਾਰਾ ਨੰਬਰ 2) ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹੋਮ ਗਾਰਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 89 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰਲ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰ/ਡੈਸਪੈਚ ਰਾਈਡਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1990 ਅਤੇ 1995 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 14092 1995 ਅਤੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 14478 ਅਤੇ 1995 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1995 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(3) ਸਲੀਰੀ ਐਸ.ਸੀ. ਪਬੇਲਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰਲ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰ/ਡੈਸਪੈਚ ਰਾਈਡਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ੀਅਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਸਤੰਬਰ, 1994 ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 30 ਅਗਸਤ, 1994 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1994 ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਨੋਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਮਾਂਡੋ ਜਨਰਲ, ਹੋਮ ਗਾਰਡਜ਼ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿਵਲ ਡਿਫੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ P.3, P.4, P.5, P.10, P.11 ਤੋਂ P.13। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 89 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇ 1994 ਤੱਕ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। . ਸ਼੍ਰੀ ਖੋਲਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਅਤੇ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ (ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1959 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 31 ਅਗਸਤ, 1994 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ।

(4) ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਖੋਲਸਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ

Balwinder Singh & Others v. State of Punjab & Others 81
(G.S. Singhvi, J)

ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ, - 17 ਮਾਰਚ, 1992 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਰੋ ਐਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ (ii) ਉਸ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ / ਜੌਕ/ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-2 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-4 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰ: 9962 ਆਫ 1995 ਜਗਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ 18 ਜਨਵਰੀ 1995 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 31 ਮਈ, 1996 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 18541 ਆਫ 1996 ਸੁਖਬੀਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 22 ਮਈ, 1997 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸੁਖਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1989 ਨੂੰ 89 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1994/1995 ਤੱਕ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ 18 ਜਨਵਰੀ, 1995 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਕੌਰ ਦੀ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਜਾਂ ਓਪਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ 22 ਮਈ, 1997 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਿੱਸੇ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 89 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੱਥ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲਰਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ (ਕੰਪਲਸਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵੈਕੈਸੀਜ਼ ਐਕਟ, 1959) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਭੇਜੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੇਸ਼ਟ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ 1959 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 89 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ

»

ਸੀਵਧਾਨ ਅਤੇ 1959 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 89 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਿਆਦ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ। ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ,

ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:-

- (i) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 1959 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 4 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ
- (ii) ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਜੋ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿਆਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਦਾਖਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ 1959

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਆਰਜ਼ੀ ਐਡਹਾਕ ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜਨਤਕ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਡਹਾਕ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਦਿਹਾੜੀ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ' ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੁਦਰਾ ਲਾਭ ਹਨ। ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਬਾਗਬਾਨੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਸੰਘ' ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। (1)

“ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਐਕਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਵਰਤਾਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਨ। ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਲੰਬੀ ਉਡੀਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ! ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ-ਬ੍ਰੇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਥਾਈ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਤਕਰਨ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ 240 ਦਿਨ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 240 ਦਿਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਆਟੋਮੈਟਿਕਲੀ ਨਿਯਮਤ. ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸੌਦਾ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਰੋਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੇਸ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਜਨਤਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲੋਕ ਹੀ ਹਨ ਜੋ ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਦਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਝੱਲਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਵਾਹ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਅਚਨਚੇਤ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਡਰ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੰਮ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਨ। ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਹਾਂ ਪੱਖਾਂ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।”

ਡਾ. ਐਮ.ਏ. ਹੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:-

“ਜੇਕਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੇਗਾ।

ਬਿਨਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਰਤੀ ਲਈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਸੇਵਾ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ

ਲਗਾਤਾਰ ਅਨਿਯਮਿਤ ਭਰਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

1993 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 9200 ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 21.7.1994 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

“ਆਰਟੀਕਲ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਵਾਧੂ ਸਰੋਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਰਾਹੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਉਜਰਤ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੋਣ ਸੰਸਥਾ/ਇਜ਼ੀਮੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਐਡਹਾਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮਦਰਦੀ ਭਰੇ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਡਹਾਕ, ਦਿਹਾੜੀ, ਵਰਕ ਚਾਰਜ, ਕੈਜ਼ੂਅਲ ਅਤੇ ਫਿਕਸ ਟਰਮ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਦੇਖੀ ਨੇ ਮਾਸਿਕ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਅਨੁਪਾਤ. ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਨਾ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿਯਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਨਾਅਰੇ ਵਿੱਚ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਦਾਖਲਾ ਦਿੰਨ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੱਖਪਾਤ, ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਦ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਬੇਵਕੂਫੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੱਧਮ ਅਤੇ ਅੰਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕੋਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।”

ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (3) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਐਡਹਾਕ/ਆਰਜ਼ੀ, ਵਰਕ-ਚਾਰਜ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲ ਭਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਦਿਸ਼ਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਾਡਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਐਡਹਾਕ/ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਸਥਾਈ ਹੈ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਐਡਹਾਕ/ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ (ਏ) ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(3) 1988 (4) SLR 739

(4) (1992 :)4 SCC 118

ਉਸਦੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ (ਬੀ) ਉਸਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ (c) ਉਹ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ /ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ (d) ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਐਡਹਾਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਿਰਫ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਪੋਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੂਜੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ

ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।"

(5) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਕਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

“ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਦਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਜ਼ਬ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਦਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬਤਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ

Balwinder Singh & Others v. State of Punjab & Others 87
(G.S. Singhvi, J)

ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਐਡਹਾਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ”

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜੋ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੰਬਰ 3 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਐਡਹਾਕ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕੁਝ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। **ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।**

ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਹਨ, (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਚੁੱਕੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਐਡਹਾਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਡਹਾਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

". . . ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਭਰਤੀ ਦੇ ਢੰਗ, ਅਰਥਾਤ, PSC ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ PSC ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਰਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਭਰਤੀ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਇਕਸੁਰਤਾ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 14 ਅਤੇ 16. ਇਸ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਆਰਟਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। 14 ਅਤੇ 16 ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਦ

(5) ਏਆਈਆਰ 11994 ਐਸਸੀ 11808

PSC ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੋਣ ਦੇ ਤੀਜੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਇੱਕ ਆਈ ਡੀ ਹਾਕ ਅਤੇ

ਅਸਥਾਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੱਖਿਆ:-

“ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਐਡਹਾਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਹਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਐਡਹਾਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਏ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਢਿੱਲ ਦੇ ਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਣਾਇਆ।” . ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਸਰਕੂਲਰ ਨੰਬਰ 11/18/88-4pp-III/7244 ਮਿਤੀ 7 ਮਈ, 1993 ਦੁਆਰਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ, - ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ ਨੰ. 11/18/91-4PP-III/13098 ਮਿਤੀ 6 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਅਤੇ ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ ਨੰ. 11/18/91-4-PP-III/ 5244, ਮਿਤੀ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1992 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਐਡਹਾਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਰੈਗੂਲਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ/ਬੋਰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਐਡਹਾਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਲਈ 6 ਸਤੰਬਰ, 1991 ਅਤੇ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1992 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਐਡਹਾਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਐਡਹਾਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਰਕ ਚਾਰਜ/ਕੈਜ਼ੁਅਲ/ਡੇਲੀ ਵੇਜ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 31 ਅਗਸਤ, 1992 ਤੱਕ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। 31 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈ।

ਸਾਲ 1994 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 31 ਦਸੰਬਰ 1993 ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਐਡਹਾਕ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 3 ਦਸੰਬਰ 1994 ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 30 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 5 ਦਸੰਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਮਿਤੀ 5 ਦਸੰਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 30 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਐਡਹਾਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ! ਅਸਥਾਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਨ:-

- “(i) ਕਿ *Adhoc*/ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ 30 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 30 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਸੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ *Adhoc* /ਅਸਥਾਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਡਹਾਕ ਵਿੱਚ ਬਰੇਕ ! ਅਸਥਾਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੋ:-
- (a) ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ; ਜਾਂ

- (b) ਇਸਤਿਹਾਰ *Adhoc* /ਅਸਥਾਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਅਸਾਮੀ/ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਯਮਤ ਭਰਤੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ/ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਹੋਰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ।
- (ii) ਵਿਗਿਆਪਨ *Adhoc* /ਅਸਥਾਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਮਰ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਵਿਭਾਗੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ।
- (iii) ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੈ।
- (iv) ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਿੱਟ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੁਖਤਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਯੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।
- (v) ਕਿ ਰੈਗੂਲਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲਰ ਪੋਸਟ/ਅਸਾਮੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।
- (vi) ਕਿ ਉਹ ਵਿਭਾਗੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ ਨੰ. 12/30/86-IGE/4139 ਮਿਤੀ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986
- (vii) ਵਰਗ -ਏ-ਵਿਜ਼-ਏ-ਵਿਜ਼ - ਏ-ਵਿਜ਼ ਕਲਾਸ III ਅਤੇ IV ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ *Adhoc* / ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ 30 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ *ac//zoc*/ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਲਾਸ III ਅਤੇ ਕਲਾਸ IV ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੁਆਇਨਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਐਡਹਾਕ/ਅਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੋਸਟ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਐਡਹਾਕ/ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਹੁਦਾ/ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਜੁਆਇਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਐਡਹਾਕ/ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਇੱਕੋ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਸੀਨੀਅਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ 5 ਦਸੰਬਰ, 1994 ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ (i) ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਸੋਧ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

“ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਡ *Adhoc* /ਅਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 31 ਦਸੰਬਰ 1994 ਤੱਕ 240 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਐਡਹਾਕ/ਆਰਜ਼ੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਬ੍ਰੇਕ ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ 18 ਜਨਵਰੀ, 1995 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ii) ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਸਿਲ of ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ, ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਐਕਸਚੇਂਜ ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਭਰਤੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।.....

ਇਥੋ ਜੋ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ 240 ਦਿਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 18 ਜਨਵਰੀ 1995 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 1(ii) ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਵਿੱਲਮੱਤ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 1 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਐਡਹਾਕ/ਅਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ। ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 18 ਜਨਵਰੀ, 1995 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ।

(6) ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੁਖਬੀਰ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P-9 ਨਾ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਹੁਦਰੇ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਜੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

(7) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਪਬੇਲਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰਲ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ/ਡੈਸਪੈਚ ਰਾਈਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਪਬੇਲਾ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 1 ਸਤੰਬਰ, 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਪੋਰਲ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ / ਡੈਸਪੈਚ ਰਾਈਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਕੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰਲ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ/ਡੈਸਪੈਚ ਰਾਈਡਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(8) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰਲ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ/ਡੈਸਪੈਚ ਰਾਈਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ

ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੌਤਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਿਤ ਪਈਆਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਨੂੰ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੇਸ ਨੂੰ 1 ਅਗਸਤ, 1998 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਇਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(9) ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਕਾਪੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

(2) ਜੇ.ਟੀ. 1993 (2) ਐਸ.ਸੀ. 265